

Berlijnse topclub heeft zijn beste tijd gehad

12 juni 2023

Berlijn staat bekend om zijn levendige en veelzijdige clubleven. Tijdens Corona werden de clubs, zoals ook de horeca, sterk beperkt in hun mogelijkheden om publiek te ontvangen. Ook het reizen van buitenlandse clubgangers naar Berlijn was toen beperkt. Menig club heeft het dan ook niet gered. Het 'rijke' Berghain, ooit nummer 1 in de clubwereld, leek de Corona-maatregelen overleefd te hebben, of toch niet.

Foto: [Simon Tartarotti](#) via [Unsplash](#)

Oorlog als voedingsbodem voor clubleven

Waarom uitgerekend Berlijn zo'n beetje de hoofdstad van het Europese clubleven is geworden is niet zo vreemd. Een aantal factoren, politiek en ruimtelijk, hebben de stad een goede voedingsbodem bereid voor een rijke schakering aan clubs. Namen als Berghain, waar dit artikel over gaat, maar ook Tresor, Kater Blau, Cassiopeia, Yaam, Club de Visionaere, Wilde Renate, Watergate, KitKat zijn voor clubgangers onsterfelijke begrippen.

Kenmerkend voor de Berlijnse clubs is dat zij gedurende het hele weekend 24 uur open zijn. Als er voldoende publiek is, halen ze door tot maandag- of dinsdagochtend. Alle clubs hebben hun eigen profiel, al is techno toch een gemeenschappelijke muzikale basis.

West-Berlijn toevluchtsoord voor dienstweigeraars

Belangrijke bijdrage aan de culturele grondslag van het clubleven ontstond doordat na de Tweede Wereldoorlog het recht op individuele gewetensbezwaren tegen de dienstplicht werd vastgelegd in de staatswetten van Beieren, Hessen (1947) en Baden-Württemberg en in de grondwet van Berlijn (1948). De Grondwet regelde dat *“niemand gedwongen mag worden tot militaire dienst met wapens tegen zijn geweten.”*

Dat betekende dat jongeren die de krijgsdienst niet zagen zitten hun toevlucht zochten tot Berlijn. De andere genoemde deelstaten waren voor veel jongeren geen lonkend perspectief. Daarmee kwamen niet alleen jongeren naar Berlijn, toen nog het ommuurde West-Berlijn, maar ook jongeren met een bepaalde politieke of maatschappelijke oriëntatie. Zij kenmerkten zich door een meer autonome houding, wars van gezag dan wel met een pacifistische inslag.

Einde avondklok

Jaren na het einde van de oorlog kende Berlijn een avondklok. In het door de Sovjet-Unie bezette Oost-Berlijn mochten publieke locaties later openblijven dan in het door de geallieerde bezette West-Berlijn. Toen de muur er nog niet stond

kon het publiek zich vrijelijk tussen de zones verplaatsen wat leidde tot concurrentie op basis van sluitingstijd.

In 1949 werd in West-Berlijn de avondklok afgeschaft waardoor een 24/7 uitgaansleven op gang kon komen.

Wat zeker ook het clubleven mogelijk maakte, was de ruimte die was ontstaan door de aanhoudende bombardementen tijdens de oorlog. Zeker driekwart van de stad was vernietigd of zwaar beschadigd. Er waren overal verlaten gebouwen, lege terreinen waar niemand naar omkeek. Geen gedoe met vergunningen of klagende buurtbewoners. Later zou ook de val van de Muur bijdragen aan het ontstaan van niet-geobserveerde gebouwen en terreinen waar zonder al te veel bureaucratie een club gestart kon worden. Oude elektriciteitscentrales bijvoorbeeld (Berghain) of een oude bankkluis (Tresor).

Topclub Berghain zakt weg in populariteit

“Berghain moet eindelijk weg! We hebben plannen voor herbestemming”, schrijft de Berliner-Zeitung. De gevierde club tuimelde volgens DJ Mag magazine in [haar jaarlijkse enquête](#) onder duizenden ravers over de hele wereld naar plaats 16 van favoriete Berlijnse clubs. Gevraagd naar de beste clubs blijven Berghain, Watergate en Tresor achter bij andere clubs.

De club die sinds 2004 in een oude elektriciteitscentrale aan de Wriezener Bahnhof is gevestigd heeft in de jaren tot Corona een onmetelijke bekendheid opgebouwd. Een combinatie van sterke industriële sfeer, de beste techno-DJ's en de vrijheid voor seksuele avonturen in de donkere krotten van het immense gebouw, hebben de club wereldberoemd gemaakt.

Wat doe je met 'heilige grond'?

Maar de sterk teruggelopen populariteit stimuleert geluiden zoals in de Berliner-Zeitung: laten we de tent sluiten. Tot overmaat van ramp heeft TESLA-eigenaar Elon Musk, vorig jaar op stap in het nachtelijke Berlijn, de 'Türsteher' (uitsmijter) [Sven Marquardt](#) van Berghain een [job aangeboden](#) in zijn nieuwe TESLA-fabriek in Berlijn, de 'Giga factory'. Geruchten gaan dat Musk onder deze fabriek een eigen club wil openen. Met Marquardt huurt Musk de beroemdste uitsmijter van Berlijn in.

Wat na de eventuele sluiting van Berghain op de plek moet ontstaan zal nog veel debat opleveren. De clubicoon heeft van de plek voor velen heilige grond gemaakt. Om daar een supermarkt of zwembad voor in de plaats te stellen, zal nog niet zo makkelijk zijn.